

Doç. Dr. Selçuk Özdağ

Muğla Milletvekili

Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Mustafa Çiftçi tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince arz ederim. Saygılarımla. **16.04.2026**

Doç. Dr. Selçuk Özdağ

Muğla Milletvekili

Grup Başkanvekili

Ankara'nın Çubuk ilçesinde, toplu taşıma araçlarını kullanan vatandaşların özellikle sabah saatlerinde sistematik ve rutin biçimde GBT (Genel Bilgi Toplama) uygulamasına tabi tutulduğu yönünde ciddi iddialar kamuoyuna yansımıştır. Söz konusu uygulamalara ilişkin olarak basına yansıyan bilgilerde; Çubuk-Ankara hattında sefer yapan otobüslerin belirli noktalarda her gün durdurulduğu, güvenlik görevlilerinin araç içine girerek aynı yolcuları tekrar tekrar kimlik kontrolünden geçirdiği ifade edilmektedir.

Devletin temel görevlerinden biri olan kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması tartışmasızdır. Ancak güvenlik politikalarının uygulanış biçimi, hukuk devleti ilkesinin ve temel hak ve özgürlüklerin korunması yükümlülüğü ile birlikte değerlendirilmek zorundadır. Nitekim Anayasa'nın 23. maddesinde düzenlenen seyahat özgürlüğü ile 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayatın gizliliği, bu tür uygulamaların ölçülülük ilkesi çerçevesinde ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Öte yandan, yapay zeka, büyük veri ve dijital denetim teknolojilerinin geliştiği günümüzde; suçla mücadelede daha hedef odaklı ve vatandaşın gündelik hayatını aksatmayacak yöntemlerin mümkün olduğu açıktır. Buna rağmen, aynı vatandaşların her gün tekrar tekrar denetime tabi tutulması, dürüst bireylerin "potansiyel suçlu" muamelesi gördüğü yönünde bir algı oluşturmakta; bu durum ise kamu otoritesine duyulan güveni zedeleyebilecek nitelik taşımaktadır.

1. Ankara'nın Çubuk ilçesinde toplu taşıma araçlarında her gün rutin şekilde gerçekleştirildiği iddia edilen GBT uygulaması Bakanlığınızın bilgisi ve talimatı dahilinde midir?
2. Türkiye genelinde benzer şekilde, aynı güzergâhlarda ve aynı saat dilimlerinde toplu taşıma araçlarında sistematik GBT uygulaması yapılan başka il ve ilçeler bulunmakta mıdır? Varsa bu uygulamaların kapsamı ve yaygınlığı nedir?
3. Herhangi bir somut şüphe unsuru bulunmaksızın vatandaşların günlük ve rutin şekilde durdurulması, Anayasa'nın 23. maddesinde güvence altına alınan seyahat özgürlüğü bakımından ölçülülük ilkesine uygun mudur? Bu konuda Bakanlığınızın hukuki değerlendirmesi nedir?
4. Aynı kişilerin düzenli olarak, tekrar tekrar kimlik kontrolüne tabi tutulmasının suçla mücadele açısından somut bir etkinlik ve verimlilik sağladığına dair Bakanlığınızın elinde herhangi bir veri veya analiz bulunmakta mıdır?
5. Yapay zeka, yüz tanıma sistemleri, akıllı kamera altyapıları ve veri analitiği gibi modern güvenlik teknolojilerinin yaygınlaştığı günümüzde, vatandaşın gündelik yaşamını aksatan bu tür "rutin saha uygulamalarının" sürdürülmesinin gerekçesi nedir?
6. Söz konusu uygulamalar nedeniyle işine, okuluna veya sağlık hizmetine geç kalan vatandaşların yaşadığı mağduriyetlerin giderilmesine yönelik idari veya hukuki bir başvuru ve telafi mekanizması bulunmakta mıdır?
7. Güvenlik ile temel hak ve özgürlükler arasındaki dengenin korunması amacıyla; vatandaşları sistematik ve tekrar eden denetimlere maruz bırakmayan yeni bir uygulama veya talimat hazırlanması gündeminizde midir?